

Kecske-étüd

Feledy Gyula rajza

Angol klub Moszkvában

A XVII. században a Moszkvában élő külföldiek találkozóhelye volt, a XIX. században mintegy félezer közel 500 fős listán, egyetként csak férfiak járhattak a klubba, nőszemélyeket nem engedtek be. I. Pál cár utasítására egy időre bezárták, de 1802-ben újra megnyitották. Puskin Csadajev, Lev Tolsztoj gyakori ven-

dége volt a klubnak, a moszkvai nemesség is itt ünnepelte a napóleoni háború győzteseit. Az októberi forradalom után a forradalmi múzeum költözött be az egykori angol klub épületébe, egy vil- lába. A klub megszűnt, de mind a mai napig megmaradt a rendkívül értékes könyvtár.

Hegyi György életútja

Az 1922-ben, Budapesten született művész manuális készségét a szülői házból hozta. Apja véső-faragó ember volt, de készített grafikat is. Tanári diplomája, mellé bórdiszműves segédlevelet is szerzett.

Hegyi György rajz tehetségére gimnáziumi tanára figyelte fel. A Képzőművészeti Főiskolára szeretett volna bekerülni, apja biztatására rendes szakmát választott, címfestő lett.

A képzőművészet iránti vágy egyre növekedett benne és szabadiskolákban képezte tovább magát. A háború után átmenetileg Kolozsvárra telepedett le, első önálló kiállítását is itt rendezte meg 1946-ban. Hazatérve a Képzőművészeti Főiskola mozaik tanszakán Főny Gézánnal diplomázott 1951-ben. Még főiskolás korában sikeresen kísérletezett a mozaik felrakásával új technikájával. Kutatta: miként szolgálhat a mozaik táblakép gyanánt is. Ennek érdekében a mozaikkockákat nem a szokásos módon cementbe köti, hanem műanyagba ágyazza, így a kép lényegesen könnyebbé, falraakaszhatóvá válik. Hegyi kétségtelen sikerei lassan-lassan utat törtek az új technikának és felhasználási módnak, bár vallja: méreteiben és megjelenésében egyaránt monumentális mozaik a műfaj reprezentánsa. A művész munkásságának jobb megértését 37 fekete-fehér és 1 színes reprodukció segíti.

A közelmúltban elhunyt Csapó György könyve a Képzőművészeti Kiadó Mai magyar művészet 1971-ben indított sorozatának utolsó, 98. kötete.

G. T.

A Baradla-barlang múlt századi kutatója

Schmidl Adolf

Schmidl Adolf (1802-1863). Korabeli rajz a neves barlangkutatóról.

Schmidl Adolf geográfust a barlangokkal foglalkozó tudományág, a speleológia „atyjaként” tisztelik nemzetközi szakmai körökben. A csehországi Königswardban született 1802-ben. A bécsi egyetemen bölcsészeti tanulmányokat folytatott, mégis mint természetbúvár vált ismertté. Viszonylag későn, csak 48 éves kora után fordult érdeklődése a barlangok felé. Az elsők között végzett céltudatos, rendszeres és tudományos megalapozottságú komplex vizsgálatokat az egész Habsburg Birodalom barlangjaiban. Kutatási eredményeit kitűnő könyvekben és tanulmányokban tette közzé, melyek a modern speleológia alapvetését jelentették. 1857-től 1863-ban bekövetkezett haláláig Budán élt, a József Múgyetem tanára volt. Életműve nálunk nem kapott érdemeivel arányos megbecsülést. Újabb lexikonjainkban hiába keressük a nevét.

Magyarország jelentősebb karsztvidékei sem kerültek el Schmidl figyelmét. Kutatott a Gömör-Tornai Karszton, az erdélyi Bihar hegységben, a Mecsekben és a Buda környéki hegységekben is.

Hazánkban elsőként ismert aggteleki Baradlát és a ma Csehországiában lévő Szilicei jégbarlangot tanulmányozta 1856. augusztus 12. és 18. között. A bécsi Akadémia kiadványában még

ugyanazon év novemberében megjelent a két barlangról írt értekezése „Die Baradla-Höhle bei Aggtelek und die Lednica-Eishöhle bei Szilice im Gömörer Comitate Ungarns” címmel. 1857-ben önállóan is kiadták 45 oldalas füzet formájában. Ez máig a Baradla egyik legjobb ismertetése: összefoglalja a kutatások addigi eredményét, Schmidl eredeti megfigyeléseivel kiegészítve.

Az általános részben bemutatja a környéket, a terület karsztjelenségeit, összehasonlítást tesz külföldi barlangokkal. Megállapítja, hogy hosszúság tekintetében csak az amerikai Mammoth-barlang előzi meg a Baradlát. Bővebben szól a gazdag állatvilágról, vázlatosan

áttekint a barlang megismerésének történetét is. Külön fejezetet szentel a meteorológiai viszonyoknak, ebben saját méréseit korábbi adatokkal veti össze. A továbbiakban részletes topográfiai leírás következik, melynél Vass Imre 1831-ben megjelent könyvét veszi alapul. Az egyes helyek és alakzatok elnevezéseit magyarul és németül közli. A bejáratról való távolságot ölekből adja meg. Bemutatja az oldalágakat is, szám szerint nyolcat. A Szilicei jégbarlangra viszonylag keveset, mindössze két és fél oldalt szentel. Végül a függelékben a Baradla irodalmát veszi számba, nem felsorolásszerűen, hanem kritikai megjegyzésekkel kísérve az egyes bibliográfiai adatokat. Ebből kitűnik, hogy Schmidl alaposan ismerte a barlangról korábban megjelent írásokat. Korabinskytól Vass Imréig.

Schmidl Adolf Baradláról írt munkája korai honismereti irodalmunk kiemelkedő darabja. Mivel az akkoriiban Európa nagy részén használt német nyelven jelent meg, belőle a külföld is alaposabban megismerhette barlangunkat. A szerzőről és művéről megynkben, mindeddig nem esett emlékező szó. Írásunkkal ezt az adósságot kívántuk leróni.

H. S.

Hozzászólás

Tapolca védekezése

Bár családom nem tudott e témában folyó aláírás-gyűjtésről és így nincs a nevünk a népszavazást kérő közel 500 fős listán, egyetértünk az abban megfogalmazottakkal. Ésszerűnek és jogszerűnek tartjuk Miskolc-tapolca autonómiaja növelésének lakossági indítványát. A december 18-i lapban megjelent interjút érveim túl az alábbi szempontokat is érdemes lenne a döntések meghozatalánál végiggondolni:

— Tapolca nemcsak a tapolcai lakosoké. Az itt állandó lakással rendelkezők számát sokszorososan meghaladja miskolci, Miskolc környéki és távolabb lakó magyar állampolgár, sőt egyre több külföldi veszi igénybe az üdülőhelyet, vagy rendelkezik itt telekkel, ingatlanl. A fürdőhely iránt már eddig is meglevő érdeklődéshez képest és a lehetséges továbbfejlesztést figyelembevéve Tapolca soha nem kapta meg és nem is kaphatja meg a jövőben sem az ipari nagyváros, Miskolc helyhatósági vezetésének megfelelő figyelmét. Ez az állításom nem szemrehányás akar lenni, csupán annak rögzítése, hogy Miskolc város vezetése mindig is és még jó ideig sokkal nagyobb megoldandó gondokkal küzd, mintsem meglevő természeti adottságával, a városkörnyéki idegenforgalmi értékeinek megfelelő felhasználásával kellőképpen tudna foglalkozni.

honatyák figyelmének homlokterében áll.

Külföldieknek eladni egész Tapolcát és ezzel „letudni a gondját” —, mint ahogy erről még a közelmúltban is komoly tárgyalások folytak — lehet, hogy az itt lakók egy részének jó lenne, de a miskolciaknak, a kispénzű embereknek semmiképpen. Ha tehát a tapolcai lakosság a jelenleginél jobb színvonalon önmaga akar gondoskodni a nagyváros mellett a fürdőhely vendéglátási színvonaláról, akkor ezt bizonyára csak üdvözölni és támogatni fogják — jól fel-fogott közös érdekből — Miskolcban is.

— A tapolcai lakosság azonban nemcsak önzetlenül, hanem jogos önvédelemből is cselekszik, amikor a törvény lehetőségével élve fontolgatja az önálló önkormányzat létrehozását. Mi úgy tapasztaljuk, hogy itt is mint ahogyan máshol (vagy talán még jobban) elherdálják meglevő értékeinket. Az egyébként szűkös beruházási, felújítási, parképítési, karbantartási pénzeszközök pazarló módon kerülnek felhasználásra. A jó gazda ezekből a ráfordításokból sokkal többre vinné. Az állami vendéglátó vállalatok több százmillió értékű hatalmas épületkomplexumukkal csak vegetálnak, miközben az idén már az egyetlen cukrászdai kénthelyiséget sem nyitották ki. Milliárdokba mérhető az állami, szövetkezeti és magántulajdonú üdülőkben, nyaralókban, hétvégi házakban megtestesülő vagyon, amelyet az ország minden részéről az eltelt években idehordtak és amit a megváltozott társadalmi körülmények miatt egyre kevésbé hasz-

nálunk ki. A dolgozói üdültetési támogatások csökkenése, a turizmus visszaesése már 1990-ben jelentősen visszafogta a családi házak nyári értékesítési lehetőségét is, ami sok itt élő családnak 30-40%-os jövedelemkiesést jelentett. E téren a kilátások egyre rosszabbak.

Miközben a meglevő lakosság számára, mind nehezebb, az itt élők jövedelmekiesése nő, a kiemelt övezeti terület adói, rezsi-költségei meredeken emelkednek.

Mind gyengébb Tapolca kulturális kínálata, megoldatlan a teljeskörű lakossági szolgáltatás és alapellátás, növekszik a környezet-szennyezés, egyre rosszabb a közbiztonság. Már nemcsak víkendházak, ületek sorozatos feltöréseiről, hanem fényes nappal végrehajtott rablótámadásokról is hallani az évszázadok óta pihe-nésre, felüdülésre, nyugalomra és a szórakoztatásra berendezkedő kiemelt fürdőhelyen.

Teljesen jogos tehát az itt élő lakosság reflexe, önvédelmi szervezkedése a további gazdasági, kulturális és társadalmi leromlás ellen. Múltánynolni kell, ameddig még megvan és ameddig lehet a tapolcainak önmaguk támogatási készségét.

En őszintén remélem, hogy ezeknek és a még felsorolható sok egyéb érveknek a figyelembevételével Tapolca mielőbb ráterhet történelmének egy olyan fejlődési szakaszára, amely például az osztrák üdülő kistérségek felvirágoztatását is eredményezte.

Oravecz Klára
tapolcai lakos

Nincs szükség újabb hivatalokra

Visszaáll a bürokratikus tanácsrendszer? A mezőgazdaságban tervezett változtatások legalábbis ezt sejtetik. A Földművelésügyi Minisztérium kezdeményezte a megyei földművelésügyi hivatalok megszervezését. A létrehozandó intézmények dolga a volt megyei tanács mezőgazdasági osztályok munkája lenne, nevezetesen a meliorációval, a borgez-dálkodással, halászattal, vadászattal, szakképzéssel kapcsolatos teendők irányítása. A minisztériumban hangsúlyozták, hogy ezen hivatalok létrehozása nem érintené a már működő szakintézményeket, így változatlanul dolgoznának a növény- és talajvédelem, az állategészségügyi és élelmiszer-vizsgáló szolgálatok, valamint a mezőgazdasági intézetek.

A központi elképzelések szerint a hivatalok felállítása az első lépés egy korszerű agrárgazdálkodási intézményrendszer kialakításához. A fejlesztésnél már tekintettel lesznek arra is, hogy az igazgatás nem feltétlenül köthető a megyehatárokhöz, hanem inkább gazdasági térségekhez.

A minisztériumi tervezetet megkapta a Magyar Agrárkamara is, amely határozottan tiltakozott az új intézmények felállításá ellen. Mielőtt véleményüket nyilvánosan kifejtették, több fórumon is megvitatták a tervezett intézkedést. Mindentűn arra a következtetésre jutottak, hogy az új hivatalok a bürokrácia bástyáit erősítik, a szakkigazgatási intézmények és az önkormányzatok közé elkelőve állandó ütközési pontok

lesznek a megyékben, hátráltatva ezzel az új gazdálkodási rend kialakulását.

Az agrárkamara szakszolgálati kollégiuma elsősorban a már működő szakintézmények markáns feladat-elhatárolását sürgeti. A volt MEM ugyan meghirdette az intézményrendszer korszerűsítésének elveit, ám ezekkel ellentétben olyan konkrét szabályokat hozott, amelyek operatív, a MEM-ben el nem végezhető munkák tömegével terheltek a szakmai szervezeteket. Az agrárkamara kollégiuma javaslata éppen ezért az, hogy abból a — fejlett mezőgazdasági országokban általánosan alkalmazott — rendező elvből induljanak ki, miszerint világosan elkülönül az állami-hatósági és a piac működtetéséhez szükséges szolgáltatási munka. Az állam feladata ugyanis a jogalkotás, a minősítési, forgalmazási szabályok megfogalmazása, betartatása. A gazdálkodók érdeke viszont az, hogy önálló, nem a megyei rendszerhez kötődő, pártatlan szakszolgálati intézményeket működtessenek, melyek mindenki számára garantáltan megbízható vizsgálatokat végeznek. Természetesen az államnak és a gazdálkodóknak egyaránt megrendelőre, térítés ellenében dolgoznak, így a feltétlenül szükséges hatósági vizsgálatok is a gazdaságilag indokolt mértékre korlátozódnak.

Az agrárkamara álláspontja szerint a gazdasági rendszerváltságnak is új intézményei az önkormányzatok, melyeknek partnerei lehetnek a szakmai szövetségek, az érdekvédelmi szervezetek. Együttműködésüket gátolja a bürokratikus irányítási lépések közbeiktatása. A termelői el-sősorban saját önszervező-désükre támaszkodva, a piac által is kezelhető intézményrendszert várnak.

Simon

Jézusnak két Simon nevű tanítványa volt, egyiket azonban Simon-Péterként emlegeti az egyházi irodalom, mivel Jézus „Petros”-nak, vagyis kősziklának nevezte el, s őt inkább Péter apostolként ismerjük.

A másik Simon Szent Lukács szerint a Zelóta Simon. Ebből a zelóta szóból arra lehet következtetni, hogy Simon korábban a fanatikusan Róma-ellenes párthoz tartozott, melynek tagjai a véres merényletektől sem riadtak vissza.

Legendája szerint Zelóta Simon Judás Tádéval úgy lett vértanú, hogy kettőfűrészelték őket. Ezért ezt a Simont fűrésszel szokták ábrázolni, s a favágók tekintik védőszentjüknak.

Ismerünk egy harmadik Simont is, aki a hagyomány szerint Jézus atyjának, a názáreti Józsefnek nagybátyja vagy bátyja volt, s aki a jeruzsálemi gyülekezet püspöke lett. Traianus császár feszítette keresztre.

A Simon név „meghallgatást” jelent, s eredeti héber alakjában Simeontként szerepelt.

Az egyháztörténetben az önsanyargatást és remete-séget vállaló, úgynevezett oszlopszentek közül kiemelkedik Oszlopos Simeon, aki harminc évet töltött egy húsz méter magas oszlop tetején. Tulajdonképpen a mai január 5-i Simon nap az oszlopos szent névünnepe.

(ha)